

Minister

Bestuurskern

Dir. Waterkwaliteit, Ondergr
en Marien
Marien- en Internationaal
Waterbeleid

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

Bevat persoonsgegevens
Bevat persoonsgegevens

Bevat persoonsgegevens
Bevat persoonsgegevens
Bevat persoonsgegevens

Datum

22 februari 2021

Kenmerk

IenW/BSK-2021/51143

Bijlage(n)

4

beslisnota

Startnota wijziging IenW (drink)waterregelgeving
t.b.v. wettelijke implementatie van de herziene
Europese Drinkwaterrichtlijn

Inleiding

Op 12 januari 2021 is de richtlijn 2020/2184 EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (herschikking) van kracht geworden. (Hierna: de Drinkwaterrichtlijn). Op 1 maart a.s. moet volgens de procedurevoorschriften het wettelijk implementatieplan aangeleverd worden aan ICER-I¹. Het wettelijk implementatieplan volgens het ICER-I format en de bijbehorende transponeringstabel vindt u in bijlage 3 en 4. In de toelichting van deze nota vindt u de antwoorden op de 7 hoofdvragen uit het Integrale afwegingskader beleid en regelgeving (IAK, bijlage 1). Daarnaast is een indicatieve planning van de aanpassing van de IenW regelgeving bijgevoegd (bijlage 2).

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om in te stemmen met toezending van het wettelijk implementatieplan aan ICER-I en de (ambtelijke) voorbereiding van de wijziging van de IenW (drink)waterregelgeving.

Beslistermijn

Vanwege de formele procedure ten aanzien van implementatie van nieuwe EU regelgeving vóór 4 maart a.s.

Argumentatie

Er is sprake van een wettelijke plicht voor de Nederlandse overheid om Europese wetgeving te implementeren. Als dit niet (tijdig) gebeurt zal de Europese Commissie een inbreukprocedure starten tegen Nederland. De wijzigingen van de Drinkwaterrichtlijn moeten uiterlijk 12 januari 2023 zijn geïmplementeerd in wet- en regelgeving.

¹ Interdepartementale Commissie Europees Recht, Implementatie. Deze coördineert de implementatie van EU-richtlijnen in nationaal recht.

Met de verantwoordelijke ministeries is nagegaan op welke wijze de juridische omzetting (in regelgeving) moet plaatsvinden. Voor een overzicht wordt verwezen naar de bijlagen. IenW/DGLM gaat na of de scheepvaartregelgeving aanpassing behoeft. Voor wat betreft het IenW/DGWB domein wordt de richtlijn geïmplementeerd in het Drinkwaterbesluit, de Drinkwaterregeling, de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warmtapwatervoorziening (eisen aan materialen en chemicaliën), de Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater, het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl onder de Omgevingswet) en de Regeling monitoring kaderrichtlijn water (Regeling monitoring KRW). In het onverhoopte geval dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet verder vertraagd wordt zal mogelijk implementatie van de bepalingen die tot de waterbeheerder gericht zijn nog (tijdelijk) in de bestaande regelgeving (Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (Bkmw)) moeten plaatsvinden. Dit wordt medio 2021 duidelijk.

Planning

Het streven is de concepten van de wijziging van Drinkwaterbesluit en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) in september aan u voor te leggen zodat het uiteindelijk in oktober bij de Kamers voorgehangen kan worden, met gelijktijdig voorpublicatie voor inspraak. De aangepaste regelgeving zou dan in werking kunnen treden op 1 juli 2022. Aan deze planning zijn een aantal risico's verbonden, maar de planning heeft ruimte (ca. 6 maanden) voor uitloop. Zie bijlage 2.

Politieke context

Het betreft implementatie van een Europese richtlijn. Onderwerpen die momenteel nationaal politiek onder de aandacht zijn betreffen met name lood in drinkwater, PFAS in drinkwater (mede nav EFSA opinie en Chemours), kwaliteit en beschikbaarheid van drinkwaterbronnen, en afsluitbeleid voor gezinnen met kinderen waar momenteel een rechtszaak voor loopt. Afhankelijk van de uitspraak over het afsluitbeleid en de termijn daarvan zal een reactie worden opgenomen in de AO brief. Over lood in drinkwater heeft u samen met BZK en VWS medio 2020 een brief met acties naar de Tweede Kamer gezonden. Uitvoering van een aantal van die acties zal plaatsvinden in het kader van de implementatie van de Drinkwaterrichtlijn. De EFSA opinie over 4PFAS leidt mogelijk tot de noodzaak van een striktere norm voor 4PFAS dan de normen zoals opgenomen in de Drinkwaterrichtlijn. De normen voor PFAS in de Drinkwaterrichtlijn worden voorlopig niet aangepast. Dit betreffen minimumeisen. Lidstaten mogen striktere normen stellen indien zij dat noodzakelijk achten. Het RIVM zal IenW over de normstelling adviseren. U heeft samen met de staatssecretaris en de minister van MZS in januari jl. de Tweede Kamer over acties naar aanleiding van de EFSA opinie geïnformeerd.

Kader

Uitgangspunt voor de implementatie is dat er wordt aangesloten bij bestaande bevoegdheids- en verantwoordelijkheidsverdelingen en bij bestaande praktijk en regelgeving. Daarnaast geldt conform het Kabinetsbeleid voor de omzetting van Europees recht strikte implementatie (d.w.z. enkel de verplichtingen van de richtlijn) en lastenluwe omzetting. Het ministerie van IenW heeft de algemene regie bij de implementatie. Ministeries zijn zelf verantwoordelijk voor de (tijdige) aanpassing van regelgeving binnen hun domein. U bent verantwoordelijk voor de aanpassing van (drink)waterregelgeving.

Krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties, communicatie

In de toelichting bij deze nota wordt ingegaan op het krachtenveld, afstemming, financiële en juridische implicaties en communicatie.

Bevat persoonsgegevens

A redacted area consisting of a solid black rectangle.

Toelichting

BIJLAGE 1 Integraal afwegingskader beleid en regelgeving (IAK)

1. Aanleiding

De aanleiding voor de aanpassing van de Nederlandse wetgeving is de implementatie van de EU Drinkwaterrichtlijn.² Het doel van de EU Drinkwaterrichtlijn is de menselijke gezondheid te beschermen tegen de nadelige gevolgen van verontreinigingen van voor menselijke consumptie bestemd water, door ervoor te zorgen dat er voldoende gezond en schoon drinkwater voor iedereen is. De richtlijn vervangt de verouderde Drinkwaterrichtlijn (98/83/EC). De doelstellingen van de Drinkwaterrichtlijn sluiten ook aan bij de doelstellingen van *Sustainable Development Goal 6*.

2. Wie zijn betrokken?

De nieuwe EU drinkwaterrichtlijn kent verschillende onderwerpen. Voor de implementatie van de richtlijn staan verschillende ministeries, decentrale overheden, instanties en branches aan de lat. IenW heeft hierbij de coördinerende rol. Hieronder zijn de betrokken partijen weergegeven (beleid en regelgeving, uitvoerders/adressanten en toezichthouders):

- Voedingsmiddelenregelgeving: VWS, voedingsmiddelenindustrie, NVWA
- Zeeschepen die drinkwater produceren: IenW/DGLM, scheepvaartsector, ILT
- Mijnbouwinstallaties met eigen winningen: EZK, mijnbouwsector, SODM
- Toegang tot drinkwater: EZK (gastvrijheidssector/horeca), SZW (schuldhulpverlening-afsluitbeleid), JenV (asielbeleid/opvang), VWS (daklozen, preventief gezondheidsakkoord, subsidieregeling scholen), VNG (uitvoering sociaal beleid/opvang, plaatsing openbare tappunten), BuZa (SDG6, vluchtelingenbeleid), BZK (toegang drinkwater in gebouwen, woonwagens), IenW/DGWB (afsluitbeleid, aansluitverplichting), Vewin/drinkwaterbedrijven (plaatsen van openbare tappunten in samenwerking met gemeenten en bedrijven, uitvoering afsluitbeleid), IenW/DGMI (circulaire economie);
- Drinkwaterkwaliteit/kwaliteit drinkwaterbronnen/informatievoorziening/rapportage: IenW, (regelgeving drinkwater en drinkwaterbronnen), Vewin/drinkwaterbedrijven, eigenaren eigen winningen, ILT (toezichthouder drinkwaterregelgeving), VWS, NVWA (toezichthouder kwaliteit van water voedselproductie), IPO, RWS (kwaliteit bronnen en vergunningverlening);
- Voorschriften binneninstallaties/rapportage (lood en Legionella): 1) Legionella: IenW (regelgeving mbt prioritaire locaties, drinkwaterbedrijven en ILT (toezicht); 2) Lood: BZK (regelgeving kwaliteit binneninstallaties), bouw/huiseigenaren, VNG (toezicht binneninstallaties in woningen en gebouwen), VWS (volksgezondheid, producten die lood aan water afgeven), Prioritaire locaties SZW (sectorale regelgeving kinderopvang, buitenschoolse opvang en opvang bij gastouders), gemeenten (GGD's (toezicht op kinderopvang, buitenschoolse opvang en opvang bij gastouders)), OCW (sectorale regelgeving basisscholen, en toezicht

² Pb EU, 12/06/2019, L 155/1

daarop), IenW (drinkwaterregelgeving, collectieve leidingnetten), ILT (toezicht op collectieve leidingnetten)

- Materialen en chemicaliën in contact met drinkwater (zoals kranen en leidingen): IenW (drinkwaterregelgeving), drinkwaterbedrijven, ILT (toezicht op drinkwaterbedrijven), BZK (regelgeving binneninstallaties), VNG/B&W (toezichthouder binneninstallaties bouw), markttoezicht (ILT of NVWA), producenten, Ctgb (toelating biociden), RIVM, Commissie van Deskundigen materialen en chemicaliën (art 20 Dwb).

3. Wat is het probleem?

De EU Drinkwaterrichtlijn dateert van 1998 en is sindsdien eenmaal beperkt gewijzigd ten aanzien van monitoringsvoorschriften. De richtlijn was verouderd en is nu ingrijpend herzien op basis van REFIT, (openbare) consultaties van de EC, het Europese Burgerinitiatief "*Right2water*" en nieuwe wetenschappelijke inzichten. Op basis van advies van de Wereldgezondheidsorganisatie het principe van risicoanalyse/risicomanagement ingevoerd (het zogenaamde Water Safety Plan). Daarmee wordt voorkomen dat reactieve maatregelen genomen moeten worden. Winningen van geringe omvang waren onderbelicht, omdat hier geen rapportageplicht voor gold, maar ervaren juist regelmatig problemen. In Europa zijn 65 miljoen mensen afhankelijk van kleine winningen.

Drinkwaterbronnen staan onder druk (kwaliteit en kwantiteit). Dit vraagt om een preventieve aanpak en versterking van de relatie met de Kaderrichtlijn Water. De lijst met te controleren stoffen en micro-organismen was verouderd en gaf onvoldoende inzicht in de drinkwaterkwaliteit m.b.t. nieuwe probleemstoffen.

Gezondheidskundige eisen voor drinkwaterproducten waren nationaal geregeld. Dit leidde tot risico's voor de volksgezondheid en hindering van de interne markt. Harmonisatie onder de Bouwproductenverordening is in de afgelopen 20 jaar niet gelukt.

In Europa heeft niet iedereen toegang tot veilig en betaalbaar drinkwater. Ook is aandacht nodig voor gemarginaliseerde en kwetsbare groepen, zoals Roma en Sinti, vluchtelingen, mensen met financiële problemen en daklozen.

Burgers willen meer inzicht in drinkwaterkwaliteit, tarieven en het watermanagement. Ook bereikt op EU niveau een aanzienlijk deel van het geproduceerde drinkwater de klanten niet, door lekkages in de infrastructuur. Dit leidt tot hogere kosten. Lekkages leiden daarnaast tot verontreinigingen en hoger energieverbruik.

Er wordt veel flessenwater gebruikt (in Nederland valt dit nog mee t.o.v. andere landen). Om plastic afval te verminderen moet gebruik van kraanwater gestimuleerd worden.

Tegelijkertijd vraagt o.a. klimaatverandering om bewuster om te gaan met kraanwater en hier burgers bewust van te maken.

4. Wat is het doel?

- Nadruk leggen op preventief handelen van bron tot levering, en voor binnenhuisinstallaties (lood en legionella) door middel van invoering van risicoanalyse/risicomanagement beginselen (Water Safety Planning).

- Communicatie en informatievoorziening tussen overheden verbeteren en de relatie met de Kaderrichtlijn Water versterken om bescherming van drinkwaterbronnen te verbeteren.
- Verbeteren kwaliteitsborging door het updaten van de parameters waaraan voldaan moet worden, waaronder PFAS.
- Inspelen op opkomende stoffen door middel van monitoring van aandachtstoffen.
- Veiligheid garanderen van drinkwaterproducten (zoals kranen en leidingen) voor iedereen en verbetering van de interne markt door het stellen van Europese gezondheidskundige vereisten aan producten die voor de drinkwatervoorziening gebruikt worden.
- Terugdringen van lekverliezen ten behoeve van leveringszekerheid, duurzaamheid en betaalbaarheid.
- Versterken informatievoorziening naar zowel de Europese Commissie als klanten om het vertrouwen in drinkwater te vergroten, transparantie te vergroten, consumenten bewuster te maken van hun waterverbruik en beter te betrekken bij drinkwatermanagement.
- Verbeteren van de toegang tot drinkwater voor iedereen, met speciale aandacht voor kwetsbare en gemarginaliseerde groepen. Met deze wijzigingen is tegemoet gekomen aan het eerste succesvolle [Europese Burgerinitiatief: 'Right2Water' uit 2014](#), dat pleit voor betere toegang tot veilig drinkwater voor alle Europeanen. De richtlijn draagt hiermee bij aan het behalen van *Sustainable Development Goal 6*.
- Versterken van inzet op de Circulaire Economie door het vertrouwen in de drinkwatervoorziening te vergroten, en zo het gebruik van flessenwater te reduceren.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Er is sprake van een wettelijke plicht voor de Nederlandse overheid om Europese wetgeving te implementeren. Als dit niet gebeurt zal de Europese Commissie een inbreukprocedure starten tegen Nederland.

Drinkwater is een eerste levensbehoefte, en van cruciaal belang voor de volksgezondheid. Drinkwater is ook van belang voor de sociale en economische stabiliteit. Daarom neemt de overheid en de Europese Commissie maatregelen om de toegang tot veilig drinkwater voor iedereen te verbeteren en te borgen. De kwaliteit van de bronnen staan onder druk, en daarmee de kwaliteit van de drinkwatervoorziening. Ook zorgt het ontbreken van Europese eisen voor materialen in contact met drinkwater voor gezondheidsrisico's, een ongelijk economisch speelveld voor producenten, en hindering van de interne markt.

6. Wat is je voorstel / wat is het beste instrument?

Met de verantwoordelijke ministeries is nagegaan welke artikelen wettelijke implementatie behoeven en of er andere instrumenten mogelijk zijn. Voor een overzicht wordt verwezen naar bijgevoegd implementatieplan. Uitgangspunt is dat er wordt aangesloten bij bestaande bevoegdheids- en verantwoordelijkheidsverdelingen en waar mogelijk bij bestaande praktijk en regelgeving. Daarnaast geldt als uitgangspunt voor de implementatie dat het Europees recht als vertrekpunt geldt: er zal niets anders of méér worden vastgelegd in regelgeving dan dat wat de richtlijn voorschrijft, tenzij daarvoor na afweging van alle belangen aanleiding is. Door VWS, BZK en EZK wordt nagegaan hoe de richtlijn doorwerkt in de regelgeving waarvoor zij primair

verantwoordelijk zijn (resp. voedsel- en warenregelgeving, bouwregelgeving en mijnbouwregelgeving). IenW/DGLM gaat na of de scheepvaartregelgeving aanpassing behoeft. Voor wat betreft IenW/DGWB wordt de richtlijn geïmplementeerd in het Drinkwaterbesluit, de Drinkwaterregeling, de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warmtapwatervoorziening (eisen aan materialen en chemicaliën), de Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater, de Regeling legionellapreventie in drinkwater en warm tapwater, het Besluit kwaliteit leefomgeving (Omgevingswet) (Bkl), en Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (Bkmw) en de Regeling monitoring kaderrichtlijn water (Regeling monitoring KRW).

Drinkwatervoorzieningssysteem - drinkwaterproducenten

In het Drinkwaterbesluit en de Drinkwaterregeling staan eisen ten aanzien van normering, monitoringsverplichtingen, risicomanagement, rapportage en informatievoorziening ten aanzien van de productie en levering van drinkwater. Deze eisen zijn gericht op drinkwaterproducenten. Het besluit en de regeling worden aangepast aan de nieuwe eisen hieromtrent voortvloeiend uit de nieuwe Drinkwaterrichtlijn. Een nieuwe vereiste is dat Lidstaten moeten rapporteren over lekkageverliezen. De methode is vooralsnog een vrije keuze en zal beleidsmatig vastgelegd worden, verdere omzetting in regelgeving is op dit moment niet nodig.

Er zijn een aantal nieuwe parameters opgenomen in de richtlijn, namelijk voor bisfenol A, chloraat, chloriet, gehalogeneerde azijnzuren, microcystine-LR, PFAS - totaal, som van PFAS en uraan. Voor deze parameters geldt een overgangstermijn. Uiterlijk 12 januari 2026 moeten de lidstaten de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat voor menselijke consumptie bestemd water voldoet. Besluit welk tijdspad Nederland neemt wordt voor de zomer voorgelegd in het kader van aanpassing van de regelgeving. Voor PFAS wordt daarbij ook gekeken naar de doorwerking van de EFSA opinie over 4PFAS. De normen voor boor en seleen zijn versoepeld. Bij de implementatie zal een afweging worden gemaakt van het geen achteruitgang principe, mogelijke consequenties en gezondheidsrisico's.

Drinkwaterbronnen

In de nieuwe Drinkwaterrichtlijn is een directe koppeling gemaakt met monitoring en maatregelenprogramma's onder de Kaderrichtlijn Water ter bescherming van drinkwaterbronnen. Daarom moet voor de in de Drinkwaterrichtlijn gestelde eisen ten aanzien van monitoring en maatregelen van de drinkwaterbronnen het Besluit kwaliteitseisen leefomgeving (Bkl) aangepast worden. Deze eisen zijn gericht op de waterbeheerders. De milieukwaliteitseisen die in het Bkl zijn gesteld, moeten worden toegepast bij het vaststellen van maatregelenprogramma's (waterplannen). Omdat de implementatie van de Richtlijn plaatsvindt nadat de Omgevingswet volgens planning op 1-1-2022 van kracht wordt, wordt in beginsel ingezet op het doorvoeren van benodigde wijzigingen in het stelsel van de Omgevingswet. Bij latere inwerkingtreding van de Omgevingswet (na januari 2023) zal voorafgaand mogelijk nog implementatie in de bestaande regelgeving moeten plaatsvinden. Hieromtrent wordt in het derde kwartaal van 2021 besloten.

Binnenhuisinstallaties

Voor binnenhuisinstallaties wordt in de richtlijn onderscheid gemaakt in *legionella* en lood. De parameter legionella is nu voor het eerst in de Drinkwaterrichtlijn opgenomen. In Nederland bestaat voor legionellapreventie in leidingwater al regelgeving sinds het jaar 2000. De regelgeving geldt voor

zogeheten prioritaire locaties, zoals ziekenhuizen en hotels. Wettelijke basis is de Drinkwaterwet (verantwoordelijkheid IenW) en de toezichthouder is de ILT, waarbij de drinkwaterbedrijven de controles uitvoeren. Naar verwachting zal implementatie van de richtlijn op het onderdeel legionella geen ingrijpende wijzigingen met zich meebrengen.

De aanwezigheid van lood in drinkwater is in de overgrote meerderheid van de gevallen te wijten aan de aanwezigheid van loden leidingen in de binnenhuisinstallatie. Het betreft met name oudere gebouwen en woningen, omdat het gebruik van loden leidingen sinds 1960 verboden is. Het ministerie van BZK is vanuit de Woningwet verantwoordelijk voor de bouwkundige staat van gebouwen en woningen, waaronder de kwaliteit van de waterleidingen die daar onderdeel van uitmaken. In de brief aan de TK over lood in drinkwater van 2 juli 2020 zijn als prioritaire locaties benoemd de zogeheten kindlocaties. Naast BZK hebben ook VWS (vanuit Wet publieke gezondheid) en SZW (vanuit de Wet kinderopvang) een verantwoordelijkheid voor deze locaties. Implementatie van de richtlijn betekent mogelijk dat genoemde wetten, dan wel de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur of ministeriële regelingen aangepast zullen moeten worden. De drinkwaternormering voor lood zal aangepast worden in het Drinkwaterbesluit. Hierbij zal ook voor de loodconcentraties aan de tap 5 microgram/L als norm gelden, en zal Nederland geen gebruik maken van de overgangstermijn die de Drinkwaterrichtlijn biedt. Dit is toegezegd in de brief aan de TK over lood in drinkwater van 2 juli 2020.

Vereisten aan materialen en chemicaliën

De komende jaren zullen op basis van artikel 11 in de nieuwe Drinkwaterrichtlijn vanuit de EU voorschriften opgesteld worden die ingepast moeten worden in de Nederlandse regelgeving. In Nederland stelt de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warmtapwatervoorziening (hierna: de Regeling) kwaliteitseisen voor materialen en chemicaliën (drinkwaterproducten) van bron tot tap. De Regeling moet hiertoe worden aangepast. Ook de organisatie ten aanzien van beoordeling- en certificering moet worden aangepast met een duidelijke scheiding tussen publieke (beoordelingseisen) en private taken (uitvoering testen en certificeren). Dit wordt door IenW projectmatig opgepakt in samenwerking met BZK en VWS. Daarnaast is Verordening (EU) 2019/1020 ten aanzien van markttoezicht van toepassing op de in dit artikel bedoelde producten. De Verordening is uit zichzelf rechtstreeks bindend. Vraag is of er met het oog de uitvoerbaarheid wijziging van regelgeving nodig is en welke regelgeving. Dit is onderwerp van overleg tussen BZK, IenW en VWS.

Toegang tot drinkwater

Ten aanzien van toegang tot drinkwater zijn diverse voorschriften opgenomen in de richtlijn, zoals de analyse van de situatie ten aanzien van toegang tot drinkwater in het land met aandacht voor kwetsbare groepen, het plaatsen van openbare tappunten en het stimuleren van gebruik van kraanwater. Lidstaten moeten op basis van de analyse bepalen of er aanvullende maatregelen nodig zijn. De genoemde maatregelen in de richtlijn zijn uitvoeringsmaatregelen. Op basis van deze voorschriften hoeft de huidige nationale regelgeving niet aangepast te worden.

In NL staan verschillende ministeries voor dit onderwerp aan de lat. De Drinkwaterwet ziet niet alleen toe op de drinkwaterkwaliteit maar ook de veiligstelling van de openbare voorziening, het openbare karakter ervan (d.w.z. toegankelijk voor eenieder), het belang van de volksgezondheid, de productie, distributie en organisatie van de voorziening met recht op aansluiting en levering ligt de toegankelijkheid voor eenieder besloten. De richtlijn gaat echter verder. Ook toegang tot drinkwater voor kwetsbare en gemarginaliseerde groepen, zoals daklozen en vluchtelingen moet goed geregeld zijn. Uit een overzicht gebruikt tijdens de onderhandelingen blijkt dat dit in Nederland over het algemeen goed is geregeld. Toch zal Nederland net als andere lidstaten een formele analyse moeten uitvoeren en hierover moeten rapporteren aan de Europese Commissie. In de Beleidsnota drinkwater is opgenomen dat de analyse zoals voorgeschreven uitgevoerd zal worden met de betrokken ministeries en partijen. Op basis van deze analyse, en de in de Drinkwaterrichtlijn genoemde maatregelen om drinkwater te stimuleren, zal in een beoordeeld worden of aanvullende regelgeving en/of beleid wenselijk is en welke instrumenten ingezet kunnen worden. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar IenW beleid en regelgeving (Drinkwaterbeleid en Circulaire Economie), maar bijvoorbeeld ook naar VWS beleid ten aanzien van daklozen en VWS beleid om kraanwater te stimuleren vanuit gezondheidsoverwegingen. . Nederland kent een zorgvuldig afsluitbeleid met waarborgen voor (kwetsbare) consumenten en ondersteunend sociaal beleid. Dit is vastgelegd in de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater. Momenteel ligt er een zaak bij de rechter om afsluiting voor gezinnen met kinderen te voorkomen. De uitspraak hierover wordt medio 2021 verwacht. Dit kan gevolgen hebben voor de regelgeving en beleid.

7. Wat zijn de gevolgen?

De belangrijkste wijzigingen staan onder 4 en 6.

In kader voorbereiding regelgeving zal nader onderzoek naar de regeldrukeffecten plaatsvinden en aan ATR ter toetsing voorgelegd. Aan de ILT en andere betrokken inspecties en RWS zal een HUF toets worden gevraagd.

De belangrijkste effecten zijn:

Effecten voor burgers:

- Verbetering veiligheid van drinkwatervoorziening door risicoanalyse en risicomanagement van winning tot kraan, nieuwe normen, en Europese gezondheidkundige eisen voor producten zoals kranen en leidingen.
- Aandacht en mogelijk aanvullende maatregelen voor het recht dat burgers hebben tot de toegang van veilig en betrouwbaar drinkwater.
- Verbeterde informatieverstrekking en daarmee het inzicht de drinkwatervoorziening.
- Vergroting van transparantie en het aanbod van veilige producten zoals kranen en leidingen

Effecten voor bedrijven (drinkwaterbedrijven, eigenaren eigen winningen, producenten van drinkwaterproducten, scheepvaart, voedselproductiebedrijven):

- Er is een lichte toename van uitvoerings- en administratieve lasten verwacht voor de drinkwaterbedrijven als gevolg van nieuwe voorschriften voor de risicoanalyse/risicomanagement, informatievoorziening aan de consument en rapportage. De consument zal met het oog op een effectieve

participatie en informatievoorziening ook langs elektronische weg moeten worden geïnformeerd.

- Er is een toename van uitvoerings- en administratieve lasten voor eigenaren van eigen winningen als gevolg van de voorschriften de verplichte risicoanalyse/risicomanagement van hun winning van inname tot punt van levering, rapportage en informatievoorziening aan de consument. Daartegenover staat dat de risicoanalyse in bepaalde situaties zou kunnen leiden tot efficiëntere monitoring en vermindering van de meetinspanningen en daarmee gemoede kosten
- De Europese eisen voor drinkwaterproducten (zoals kranen en leidingen) zullen leiden tot een afname van administratieve lasten en uitvoeringslasten, omdat producenten maar een keer een beoordeling en certificering hoeven te laten uitvoeren. Daarnaast leiden de EU eisen tot een gelijk economisch speelveld. Europese koepelorganisaties hebben dan ook gepleit voor EU eisen.
- Vergroting van transparantie en het aanbod van veilige producten gebruikt van inname van water, zuivering en distributie.

Effecten voor de overheid:

- De implementatie zelf in wet- en regelgeving, beleid en het maken van uitvoeringsafspraken met de diverse partijen leidt tot een toename van benodigde inzet zowel van capaciteit als budget.
- Er is een lichte toename van administratieve lasten verwacht als gevolg van de voorschriften de verplichte analyse en rapportage ten aanzien van toegang tot drinkwater.
- De uitvoeringslasten voor de overheid ten aanzien van de risicoanalyse/risicomanagement van de bronnen is voor de drinkwaterwinningen van drinkwaterbedrijven naar verwachting klein omdat hier wordt aangesloten bij staande praktijk voor de zogenaamde gebiedsdossiers. Voor eigen winningen moet ook een dergelijke praktijk worden ontwikkeld.
- Toename van uitvoeringslasten ten aanzien van markttoezicht voor producten zoals kranen en leidingen. Momenteel valt dit onder de NVWA onder de Warenwet maar wordt hier door de NVWA geen toezicht op gehouden. Straks is de market surveillance verordening van non-food products van toepassing. Er moet nog besloten worden of dit door de NVWA of ILT zal worden opgepakt. In principe zal markttoezicht makkelijker zijn dan in de huidige situatie.
- Lichte toename van uitvoerings- en administratieve lasten ten aanzien van rapportage aan de Europese Commissie over toegang tot drinkwater en binnenhuisinstallaties (lood en legionella), en rapportage over de kwaliteit van de bronnen en drinkwaterkwaliteit en risicovolle situaties.

Effecten voor het milieu:

- Meer nadruk op maatregelen om de kwaliteit van drinkwaterbronnen te verbeteren.
- Doordat de richtlijn eisen stelt aan materialen en chemicaliën in contact met drinkwater, wordt het makkelijker eisen te stellen ten aanzien van recycling en hergebruik van deze materialen. Dit in lijn met het gedachtegoed van de circulaire economie.
- Minder plastic afval door vergroten aantal tappunten en stimuleren van kraanwater. Dit sluit aan bij diverse beleidstrajecten in NL.

- Minder energieverbruik nodig voor zuivering doordat de nadruk ligt op preventieve maatregelen aan de bron, tevens minder energieverbruik doordat lekkageverliezen moeten worden teruggedrongen.

BIJLAGE 2 Planning

Stap	Planning	Risico	Beheersing
Tekst en toelichting Dwb en Bkl/Bkmw	Wordt momenteel uitgewerkt	Ingewikkelde uitwerking, initiële onzekerheden. Lagere regelgeving volgt later. Beperkte capaciteit.	Fasering. Waar mogelijk dynamisch verwijzen, geen gedetailleerde regels. HBJZ, DGWB. In samenwerking met RIVM, WVL.
MKB toetsen ATR toetsen HUF toetsen	1 juni 2021	Kritische houding, onzekerheidsmarges, ingewikkeld om totaalplaatje te overzien omdat latere regelgeving later volgt	Begeleiding gesprekken door DGWB/WKK
Overleg stakeholders	1 juni 2021	Behoeft aan zekerheid als nog veel onzeker is;	
Verwerken toetsen	1 juli 2021		DGWB/WKK
HBJZ-toetspool	1 juli 2021		HBJZ
wetgevingstoets JenV	2 augustus	Kritische houding, sterke behoefte aan zekerheid op moment dat er nog aanzienlijke onzekerheden zijn, volgtijdelijk na overige toetsen	HBJZ
Voorleggen M	1 september	Tijdig voorleggen en afstemmen	DGRW, DBO
Aanleveren CFEZIL	15 september	Kritische vragen overige departementen	HBJZ
MR	1 oktober	Vragen bij hamerstuk	Minister
Voorhang, voorstel naar Kamers, voorpublicatie en inspraak	15 oktober	Tijdige toezending aan Kamers; controversieel? (nee, implementatie)	DBO, parlementaire zaken
Verwerking voorhang	1 december	Indien TK niet tijdig wil agenderen	Politiek assistent
Raad van State	Aanbieding in december, doorlooptijd 3 maanden – 1 maart 2022	Tijdig advies; bezwaren tegen wijze van implementatie (met deels dynamische verwijzing naar artikelen richtlijn)	HBJZ
Nader rapport	2 mei 2022	Kritisch dictum	HBJZ, DGWB
Publicatie in Staatsblad	15 juni 2022	Tijdige publicatie	HBJZ

Inwerkingtreding	1 juli 2022		
------------------	-------------	--	--

Bovenstaande planning is ambitieus maar geeft een ruimte van een half jaar uitloop. Onwenselijk om al aan het begin op het kritieke pad te gaan plannen. Mocht er vertraging optreden, dan wordt de planning aangepast en aan u voorgelegd.

Aan Minister
Van WOM

nota

Aanbieden CFL – wijzigingsbesluit (omzetting herziene EU
Drinkwaterrichtlijn)

TER BESLISSING

Datum

30 maart 2022

Onze referentie

IenW/BZK-2022/73866

Opgesteld door

WOM

Beslistermijn

13 april 2022

Uiterlijk bij

13 april 2022

Bijlage(n)

5

Aanleiding

Op 12 januari 2021 is de herziene EU-Drinkwaterrichtlijn 2020/2184 (herschikking) van kracht geworden. Om de richtlijn tijdig om te zetten in nationale regelgeving is een ontwerpbesluit tot wijziging van het Drinkwaterbesluit (Dwb) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) voorbereid. De richtlijn moet uiterlijk 12 januari 2023 zijn omgezet in regelgeving. Met het oog daarop is het ontwerpbesluit geagendeerd voor de CFL van 26 april a.s.

Indien u akkoord bent wordt vervolgens de directeur-generaal Water en Bodem verzocht het aanbiedingsformulier voor de CFL te ondertekenen en door te geleiden naar de CFL. Na behandeling door de CFL worden de stukken u aangeboden t.b.v. de behandeling door RFL/Ministerraad.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met het voorstel.

Termijn

Voor agendering in de CFL van 26 april 2022, is aanleveren aan het secretariaat van de CFL vóór 18 april om 12.00 nodig.

Kernpunten

De herziene Drinkwaterrichtlijn heeft betrekking op de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water voor iedereen in de Unie en vormt een herschikking van richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998. U ambtsvoorganger is hierover eerder geïnformeerd bij beslisnota 2021/15951.

Hoofdpunten van de nieuwe richtlijn zijn:

- een risicogebaseerde aanpak van bron tot tap, met nadruk op preventie en kosteneffectieve maatregelen.
- een versterkte doorwerking in het waterkwaliteitsbeheer (via aansluiting bij de Kaderrichtlijn water)
- een Europees geharmoniseerd stelsel voor de beoordeling, certificering en markttoezicht van materialen in contact met drinkwater (zoals kranen).
- voorschriften voor lood en *Legionella* in binneninstallaties.
- nieuwe normen voor het drinkwater voor PFAS, bisfenol A, chlooraat, chloriet, gehalogeneerde azijnzuren, microcystine-LR, en uraan.

- Voor andere stoffen zoals hormoonverstorende stoffen, geneesmiddelen en microplastics komt een aandachtstoffenlijst op EU niveau met richtwaarden.
- verplichtingen tot informatievoorziening aan burgers en het voorkomen van lekkages.
- verplichtingen ten aanzien van het verbeteren van toegang tot drinkwater. Dit betreft uitvoeringsvoorschriften gericht tot de rijksoverheid waarvoor vooralsnog geen wettelijke implementatie noodzakelijk is.

Datum
31 maart 2022

Onze referentie
IenW/BZK-2022/73866

Uiterlijk bij
13 april 2022

De herziene Drinkwaterrichtlijn werkt door in het beleid en regelgeving op het gebied van de drinkwatervoorziening, het waterbeheer, bouwen en voedsel- en waren. Omdat de herziene richtlijn voortbouwt op de eerdere richtlijn 98/83/EG, is de bestaande regelgeving als uitgangspunt genomen en nagegaan waar aanvulling of wijziging nodig is. Daarbij wordt aangesloten bij bestaande bevoegdheids- en verantwoordelijkheidsverdelingen en bestaande praktijk.

Bijlage(n)
5

Aan
Minister

Van
WOM

Het wijzigingsbesluit bevat de wijzigingen in de regelgeving waarvoor de Minister van Infrastructuur en Waterstaat primair verantwoordelijk is (drinkwatervoorziening en waterbeheer) en strekt tot strikte en lastenluwe implementatie. Alleen voor lood is striktere normering opgenomen dan de richtlijn vereist. Dit is conform eerdere besluitvorming¹. Voor Legionella is de striktere huidige nationale normering ongewijzigd op basis van het "geen achteruitgang" principe van het beschermingsniveau.

In overleg met BZK zijn twee artikelen opgenomen in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) met betrekking tot de risicobeoordeling en risicobeheer van huishoudelijke leidingnetten voor lood in drinkwater. Hierbij is uitgegaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij IenW verantwoordelijk is voor het leidingnet buiten gebouwen en BZK voor het leidingnet binnen gebouwen.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2023. Omdat dit dicht tegen de omzettingsdatum van 12 januari 2023 ligt, wordt het noodzakelijk geacht om de richtlijn ook in de vigerende wetgeving (Waterbesluit en Besluit Kwaliteitseisen monitoring water 2009 (Bkmw)) te implementeren, mocht de Omgevingswet niet tijdig in werking treden. Het voorstel voor het Bkl is daartoe vertaald naar het Waterbesluit en het Bkmw. Dit kan moeilijk in een latere fase worden toegevoegd (bij nader rapport bijv.) vanwege juridisch-technische redenen (voorhangverplichting). Voor de risicobeoordeling en -beheer van lood in leidingnetten wordt momenteel nog afgezien van aanvullende regeling onder huidig recht vanwege de gecompliceerde en tijdrovende afstemming met BZK en omdat het later toevoegen juridisch-technisch minder lastig ligt.

Interdepartementale verdeling verantwoordelijkheden

Wijzigingen van beleid en regelgeving op het gebied van het bouwen en van voedsel en waren worden omgezet in de desbetreffende kaders waarvoor de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) primair verantwoordelijk zijn. Dit is opgenomen in het wettelijk implementatieplan dat begin maart 2021 naar de ICER-i is gestuurd. Ministeries zijn zelf verantwoordelijk voor de (tijdige) aanpassing van regelgeving binnen hun domein. Er vindt regelmatig afstemming

¹ Zie TK 2019–2020, 27 625, nr. 506

plaats met BZK en VWS. Zoals aangegeven in de TK brief² van 4 februari jl. zal BZK een verbod gaan regelen op loden leidingen in prioritare installaties (kindlocaties, basisscholen en huurwoningen). Het verwijderen van loden leidingen is één van de maatregelen die volgens de richtlijn in overweging genomen moet worden.

Politieke context

Politiek gevoelig zijn lood, PFAS en Legionella. Daarnaast heeft de bescherming van drinkwaterbronnen mede in relatie tot KRW-doelen en toegang tot drinkwater ook de aandacht. Voor meer informatie per onderwerp wordt verwezen naar de toelichting.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IenW/BZK-2022/73866

Uiterlijk bij

13 april 2022

Bijlage(n)

5

Aan

Minister

Van

WOM

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsformulier CFL	Aanbiedingsformulier met informatie over het wijzigingsbesluit
2	Artikelen wijzigingen DWB WB BKMW BKL	Wijzigingsbesluit mbt wijzigingen in het drinkwaterbesluit, waterbesluit, besluit kwaliteit monitoring water en besluit kwaliteit leefomgeving
3	Artikelsgewijs DWB BKL WB BKMW BKL	Artikelsgewijze toelichting bij het wijzigingsbesluit
4	Algemeen deel van de toelichting	Informatie over de Europese Drinkwaterrichtlijn en de wijze van omzetting in wetgeving, beleid en uitvoering, plus een effecteninschatting en uitkomsten consultatie.
5	Transponeringstabel	Overzicht van wijze van omzetting in wetgeving van de gehele Drinkwaterrichtlijn

² Zie TK 2022, 27 625, nr. 561

Toelichting

Financiële/juridische overwegingen

Conform het kabinetsbeleid wordt strikte en lastenluwe implementatie gevolgd.

Naast het voorliggende wijzigingsbesluit is de Drinkwaterwet³ zelf op enkele onderdelen (delegatiegrondslagen en definities) beperkt gewijzigd via de Verzamelwet IenW 2021. Dit was noodzakelijk om te zorgen dat uitzonderingen en vrijstellingen, zoals geboden door de Drinkwaterrichtlijn voor (zeer) kleine winningen (collectieve watervoorzieningen) toegepast kunnen worden. Een aantal bepalingen zal verder worden uitgewerkt in de Drinkwaterregeling, de Regeling Legionella preventie in drinkwater en warmtapwater en de Regeling materialen en chemicaliën drink- en warmtapwater.

Er is met BZK afgestemd in het kader van de zogeheten stelselcheck. Verder is het ontwerp afgestemd met JenV (wetgevingstoets).

Aan de UvW, IPO, VNG en RWS is toetsing gevraagd overeenkomstig de afspraken in de Code interbestuurlijke verhoudingen. Waar mogelijk (passend binnen een implementatie) zijn de reacties verwerkt. IPO vraagt om overgangsrecht. Dit is niet mogelijk omdat de Drinkwaterrichtlijn hier geen ruimte voor biedt. Daarnaast zijn de termijnen die de Drinkwaterrichtlijn biedt voldoende om de uitvoering te regelen. De UvW heeft ingestemd. Rijkswaterstaat heeft een beperkte uitvoerbaarheidstoets (UVT) uitgevoerd, de voorstellen worden ook daar als voldoende uitvoerbaar beoordeeld.

Het onderzoeksbureau SIRA Consulting heeft onderzoek gedaan naar de financiële effecten van het wijzigingsbesluit voor burgers en bedrijven en de bestuurlijke lasten. De resultaten van dit onderzoek zijn ter toetsing aan het Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR) voorgelegd. De lasten zijn moeilijk te kwantificeren doordat nadere uitwerking nog moet plaatsvinden via uitvoerings- en gedelegeerde handelingen door de Europese Commissie. Daarnaast gaat de Drinkwaterrichtlijn uit van een risicogebaseerde aanpak en maatwerk. Verwachting is met name een lichte lastenverhoging voor kleine winningen (collectieve watervoorzieningen) en voor nieuw aangewezen prioritaire instellingen voor Legionella. Ook de verlaging van de norm voor lood zal een lastenverzwaring met zich mee brengen voor wat betreft de verwijdering van loden (onderdelen van) leidingen in binneninstallaties. Deze lastendruk wordt in kaart gebracht bij de voorbereiding van het verbod op loden leidingen door BZK.

Uit de HUF toets van de Inspectie Leefomgeving en Transport volgt dat er maximaal 1 fte extra voor collectieve watervoorzieningen en maximaal 1 fte extra voor de risicobeoordeling in het kader van de publieke drinkwatervoorziening nodig zal zijn voor toezicht en handhaving. Wat dit precies gaat betekenen voor toezicht en handhaving capaciteit wordt nog door ILT en IenW in nader overleg onderzocht. Er wordt vooralsnog van uitgegaan dat dit de komende tijd intern, binnen de organisatorische en financiële kaders van IenW kan worden opgelost, er wordt daarom nu geen claim in het kader van de begroting gelegd.

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IenW/BZK-2022/73866

Uiterlijk bij

13 april 2022

Bijlage(n)

5

Aan

Minister

Van

WOM

³ Verzamelwet IenW 2021

Lood

Lood in drinkwater heeft publieke en politieke aandacht sinds de Gezondheidsraad in november 2019 hierover het advies uitbracht om de norm aan te scherpen en maatregelen te nemen, met name om jonge kinderen te beschermen. De herziene Drinkwaterrichtlijn bevat een aanscherping van de norm en een verplichting om extra aandacht te geven aan lood in installaties in gebouwen met nadruk op prioritaire locaties. In de brief van 2 juli 2020 aan de Tweede Kamer is aangekondigd dat aanscherping van de loodnorm in Nederland versneld zal worden ingevoerd en dat basisscholen en locaties voor kinderopvang als prioritair zullen worden aangemerkt¹. Aanscherping van de loodnorm vindt plaats in het Drinkwaterbesluit via voorliggend wijzigingsbesluit. In het voorliggende wijzigingsbesluit vindt eveneens de aanwijzing van prioritaire gebouwen plaats. Uitvoering vindt plaats binnen de reeds bestaande nationale aanpak lood in drinkwater^{1,2}. In dit kader zullen door IenW en BZK ook nadere afspraken worden gemaakt over de uitvoering van de door de richtlijn vereiste monitoring en rapportage.

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IenW/BZK-2022/73866

Uiterlijk bij

13 april 2022

Bijlage(n)

5

Aan

Minister

Van

WOM

PFAS

PFAS heeft publieke en politieke aandacht sinds 2016. In de herziene Drinkwaterrichtlijn is normering voor PFAS in drinkwater opgenomen. De European Food Safety Agency (EFSA) heeft na de afronding van de onderhandelingen een advies gepubliceerd over vier PFAS-stoffen. De Europese Commissie past de Drinkwaterrichtlijn niet op korte termijn aan, omdat er voortdurend nieuwe wetenschappelijke inzichten zijn. Lidstaten mogen zelf wel strengere en/of aanvullende normen stellen. Vanwege het uitgangspunt strikte implementatie én de tijd die nodig is om handelingsperspectieven in beeld te brengen, is er voor gekozen om de nationale besluitvorming over de mogelijke doorwerking van dit EFSA advies in drinkwaternormering buiten deze implementatie te houden. De discussie hierover vormt een risico voor tijdige implementatie van de gehele richtlijn. De doorwerking van het EFSA advies maakt dan ook geen onderdeel uit van het voorliggende wijzigingsbesluit.

In het voorliggende wijzigingsbesluit is vanuit het oogpunt van strikte implementatie de som-norm (20 PFAS) uit de herziene Drinkwaterrichtlijn opgenomen inclusief de overgangstermijn die de herziene Drinkwaterrichtlijn biedt. Dat betekent dat deze norm 12 januari 2026 van kracht wordt. Zoals met u besproken zal een beslisnota voor de nationale doorwerking van het EFSA advies voor de zomer aan u worden voorgelegd.

Legionella

De nieuwe voorschriften voor Legionella sluiten goed aan bij de huidige Nederlandse praktijk en regelgeving. De huidige strengere norm voor Legionella wordt in het Drinkwaterbesluit gehandhaafd om achteruitgang van beschermingsniveau voor de gezondheid van de mens te voorkomen. Verder worden er in het Drinkwaterbesluit enkele wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van de recente evaluatie van de regelgeving rond legionellapreventie in leidingwater⁴. Het betreft specifiek de opsomming van de zogeheten prioritaire

⁴ Zie brief minister IenW aan Tweede Kamer van 16 november 2021, IenW/BSK-2021/285318

locaties, waar legionellapreventie verplicht is. Naar aanleiding van de evaluatie wordt de definitie van recreatiewoning gewijzigd, worden zelfstandige behandelcentra met nachtverblijf als prioritair aangemerkt en worden sauna's prioritair, ook als daar geen bassin aanwezig is. In 2022 zullen ook in de Regeling Legionellapreventie en de Drinkwaterregeling naar aanleiding van de evaluatie een aantal wijzigingen worden doorgevoerd. De wijzigingen zijn eveneens noodzakelijk voor een volledige omzetting van de Drinkwaterrichtlijn.

Datum
31 maart 2022

Onze referentie
IenW/BZK-2022/73866

Uiterlijk bij
13 april 2022

Bescherming drinkwaterbronnen/Kaderrichtlijn water

Een belangrijke wijziging van de Drinkwaterrichtlijn betreft de koppeling met de Kaderrichtlijn Water. De bescherming van drinkwatervoorraden vormt een onmisbaar onderdeel van de plannen en maatregelen uit hoofde van de Kaderrichtlijn Water. De verbinding is in de Drinkwaterrichtlijn gelegd om te waarborgen dat zowel het beginsel dat de vervuiler betaalt als het voorzorgsbeginsel van toepassing zijn op de borging van de drinkwaterkwaliteit. De herziene Drinkwaterrichtlijn moet gaan bijdragen aan een betere samenhang tussen de twee richtlijnen. Een risicogebaseerde benadering voor de hele keten waaronder de bescherming van de drinkwaterbronnen, de uitwisseling van gegevens en communicatie tussen de autoriteiten en drinkwaterproducenten moet de volledige beheerscyclus voor water waarborgen.

Bijlage(n)
5

Aan
Minister

Van
WOM

De nieuwe voorschriften van de herziene Drinkwaterrichtlijn vormen een aanvulling op de Kaderrichtlijn Water. De voorschriften zijn vastgelegd in het Bkl via het voorliggende wijzigingsbesluit. Voor de uitvoering in Nederland wordt aangesloten bij de bestaande werkwijze op grond van bestuurlijke afspraken tussen alle overheden (Rijk, provincie, waterschap en gemeenten) en de drinkwaterbedrijven, zoals vastgelegd in het Protocol gebiedsdossiers voor drinkwaterwinningen⁵ en bij de werkwijze voor eigen winningen. Indien voor de uitvoering noodzakelijk zullen aanvullende afspraken via de Stuurgroep Water vastgesteld worden.

Lastendruk (kleine) eigen winningen

De richtlijn maakt geen onderscheid in winningen in publiek en privaat eigendom. De nieuwe voorschriften gelden ook voor (kleine) eigen winningen (ofwel collectieve watervoorzieningen). Dat betekent dat eigenaren van deze winningen en de (grond)waterbeheerders de risico's voor deze winningen moeten gaan identificeren en indien nodig beheersmaatregelen treffen. Inzet is om aan de hand van de ervaringen vanuit het omgaan met risicoanalyse en risicobeheer voor publieke drinkwaterwinningen tot een proportionele werkwijze te komen die goed toepasbaar is voor (kleine) eigen winningen.

Toegang tot drinkwater

De herziene richtlijn heeft mede ten doel de toegang tot voor menselijke consumptie bestemd water te verbeteren (artikel 1 van de richtlijn). De richtlijn vraagt van lidstaten om een analyse te maken van de situatie in hun land met aandacht voor kwetsbare groepen en op basis hiervan maatregelen te overwegen om de toegang te verbeteren. Dit betreft uitvoeringsvoorschriften gericht op de overheid waarvoor voorschriften nog geen wettelijke implementatie noodzakelijk is. De

⁵ <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/publish/pages/132817/protocol-gebiedsdossiers-drinkwaterwinningen.pdf>.

uitvoering van een analyse is opgenomen in het implementatieplan t.b.v. de uitvoering die momenteel wordt opgesteld door IenW met betrokken partijen.

Vooralsnog is het beeld dat toegang tot drinkwater in Nederland goed is geregeld. In een procedure voor de rechtbank waarin de Staat is gedagvaard door de stichting Stichting Defence for Children International Nederland - EPCAT Nederland ("Defence for Children") en door het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) en waarin door eisers is gesteld dat de Afsluitregeling voor drinkwater onrechtmatig is jegens kinderen heeft de rechtbank op 6 april geoordeeld dat dit in zijn algemeenheid niet het geval is en heeft de rechter daarbij de vorderingen van de eisers verworpen. Drinkwaterbedrijven mogen kleinverbruikers afsluiten vanwege misbruik, fraude en wanbetaling. In sommige gevallen leidt dit ertoe dat kinderen worden afgesloten. Op grond van de Afsluitregeling gelden stringente voorwaarden aan het afsluiten door drinkwaterbedrijven en mag dit bijv. niet in geval van ernstige medische risico's waarvoor een doktersverklaring is vereist. De rechtbank heeft geoordeeld dat de Afsluitregeling (door het afsluiten van kinderen niet categorisch te verbieden) in zijn algemeenheid niet onrechtmatig is (in concrete gevallen kan dit anders zijn maar het gaat hier om een collectieve actie met de stelling de de regeling in zijn algemeenheid onrechtmatig is). De Staat is dus op alle punten in het gelijk gesteld waardoor drinkwaterbedrijven het middel van de afsluiting kunnen blijven hanteren.

Krachtenveld

Zowel de onderhandelingen over de herziening van de drinkwaterrichtlijn als de implementatie wordt begeleid door een interbestuurlijk dossierteam. Aan dit dossierteam nemen deel: de ministeries van VWS, BZK, EZ, SZW en LNV, IPO, RWS, UvW, VNG, ILT, NVWA en het RIVM. Met stakeholders, zoals Vewin, is afgestemd.

Naar aanleiding van de internetconsultatie⁶ zijn zienswijzen ontvangen van Vewin en het bedrijfsleven. Waar mogelijk is de inbreng verwerkt. Vewin wil verder gaan dan het voorliggende wijzigingsbesluit voor het Bkl ten aanzien van de bescherming van de drinkwaterbronnen en verwijst naar het Coalitieakkoord. Een aantal wensen wordt herkend maar kan niet binnen dit implementatietraject geregeld worden i.v.m. het uitgangspunt van strikte implementatie. Verwezen wordt naar de Implementatie- en Uitvoeringsagenda van de Beleidsnota Drinkwater 2021-2026 waarin een groot deel van de wensen van Vewin zijn gedekt.

Communicatie

Communicatie en voorlichting maakt onderdeel uit van het implementatieplan

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IenW/BZK-2022/73866

Uiterlijk bij

13 april 2022

Bijlage(n)

5

Aan

Minister

Van

WOM

⁶ [Overheid.nl | Consultatie Wijziging van het Drinkwaterbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving in verband met de herziene Europese Drinkwaterrichtlijn \(internetconsultatie.nl\)](https://overheid.nl/consultatie-wijziging-van-het-drinkwaterbesluit-en-het-besluit-kwaliteit-leefomgeving-in-verband-met-de-herziene-europese-drinkwaterrichtlijn-internetconsultatie.nl)

Aan Minister
Van HBJZ/WIO

nota

Behandeling Ministerraad van ontwerpbesluit tot wijziging van het Drinkwaterbesluit, Besluit kwaliteit leefomgeving e.a. i.v.m. omzetting van de herziene Drinkwaterrichtlijn

TER BESLISSING

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/65155

Opgesteld door

Bevat persoonsgegevens

Hoofddirectie Bestuurlijke &
Juridische Zaken

Beslistermijn

9 mei 2022

Uiterlijk bij

21 maart 2022

Bijlage(n)

4

Aanleiding

Op 12 januari 2021 is de herziene EU-Drinkwaterrichtlijn 2020/2184 (herschikking) van kracht geworden. Deze moet uiterlijk 12 januari 2023 worden omgezet in nationale regelgeving. Daartoe is een ontwerpbesluit tot wijziging van het Drinkwaterbesluit, het Besluit kwaliteit leefomgeving e.a. voorbereid. U bent hier recent over geïnformeerd bij nota IENW/BSK-2022/73866 (bijgaand).

Het ontwerpbesluit is op 26 april jl. aanvaard door de Commissie voor de Fysieke Leefomgeving (CFL), met de afspraak dat het ontwerp direct door kan naar de Ministerraad indien:

- 1) de vaststelling van het advies door het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) op 26 april geen nieuwe punten oplevert, en
- 2) in het aanbiedingsformulier MR (in overleg met EZK) de gevolgen voor de regeldruk correct worden weergegeven.

Aan beide voorwaarden is voldaan. EZK heeft op 2 mei ambtelijk akkoord gegeven. Volgende stap is behandeling door de MR (als hamerstuk), gevolgd door voorhang bij de Staten-Generaal met voorpublicatie in de Staatscourant voor inspraak. Gelijktijdig met de voorhang moeten de beslisnota's openbaar worden gemaakt.

De stukken worden u hierbij mede namens DGWB aangeboden.

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent wordt u verzocht:

- het aanbiedingsformulier voor de MR te ondertekenen (linksboven),
- de voorhangbrieven aan Tweede en Eerste Kamer te ondertekenen,
- voor de MR behandeling kennis te nemen van de bijgaande adviesnota,
- akkoord te geven op openbaarmaking van de beslisnota's.

De stukken dienen uiterlijk 10 mei te worden verzonden aan AZ voor de MR van 20 mei.

Kernpunten

De herziene Drinkwaterrichtlijn is een "herschikking", d.w.z. een volledig nieuwe richtlijn die grotendeels een voortzetting is van een oude richtlijn, met een aantal nieuwe en gewijzigde elementen. De omzetting vindt in hoofdzaak plaats in het Drinkwaterbesluit (Dwb) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) onder de Omgevingswet waarbij zoveel mogelijk is aangesloten bij al bestaande kaders en

regelgeving. De omzetting vindt verder strikt en lastenluw plaats, conform het kabinetsbeleid. Het gaat om regelgeving waarvoor u als Minister van Infrastructuur en Waterstaat primair verantwoordelijk bent (openbare drinkwatervoorziening en waterkwaliteitsbeheer), dan wel waarvoor een met BZK gedeelde verantwoordelijkheid bestaat (lood in drinkwater), of waarvoor VWS verantwoordelijk is (voedsel- en warenregels).

De wijzigingen hebben voor Nederland geen ingrijpende gevolgen; aan de nieuwe of gewijzigde verplichtingen wordt in de praktijk al grotendeels voldaan of er kan zonder veel moeite aan worden voldaan. Een kort overzicht:

- invoering van een integrale risicogebaseerde aanpak van bron tot tap, met nadruk op preventie, beheer van specifieke risico's, kosteneffectieve maatregelen en versterkte doorwerking in het waterkwaliteitsbeheer (bronbescherming);
- invoering van een EU geharmoniseerd stelsel voor materialen in contact met drinkwater (zoals leidingen en kranen);
- specifieke regels voor de aanpak van lood en *Legionella* voor bij prioritair locaties (gebouwen met verhoogd risico) met aanscherping van de norm voor lood (voor NL haalbaar) en handhaving van de norm voor *Legionella*;
- nieuwe normen voor bisfenol A, chloraat, chloriet, gehalogeneerde azijnzuren, microcystine-LR, uraan en PFAS (NL kan hieraan voldoen);
- stoffen zoals hormoonontregelende verbindingen, geneesmiddelen en microplastics komen op een EU aandachtstoffenlijst, met richtwaarden;
- invoering van verbeterde informatievoorziening aan burgers, betere toegang tot drinkwater en het voorkomen van lekkages.

Zie voor een verdere uitleg svp de bijlage.

Toelichting

Vorbereiding

Bij de voorbereiding zijn Vewin, IPO en VNG en ook ILT en RWS betrokken; ook heeft internetconsultatie plaatsgehad. Waar mogelijk en passend binnen een strikte en lastenluwe omzetting, zonder nationale kop, is de inbreng verwerkt. De omzetting in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is met BZK afgestemd in het kader van de stelselcheck Omgevingswet en in verband met de gedeelde verantwoordelijkheid voor lood in leidingnetten.

Verder is het ontwerp afgestemd met JenV (wetgevingstoets).

De ILT heeft een HUF-toets uitgebracht, deze is waar mogelijk verwerkt.

Het ontwerp is voorts door het Adviescollege toetsing lastendruk (ATR) getoetst op basis van een onderzoek door Sira. ATR heeft geadviseerd om het ontwerpbesluit niet "in te dienen" tenzij de aanwijzing van sauna's zonder bassin en medische behandelcentra met nachtverblijf als prioritair voor *Legionella* beter wordt onderbouwd. Dit is verwerkt in de nota van toelichting. Verder heeft ATR gevraagd of bedrijven geen dubbele certificeringslasten krijgen door de toekomstige EU-harmonisatie van eisen aan producten en materialen in contact met drinkwater en gevraagd om hier in de toelichting op in te gaan. Hier werd al op ingegaan in de toelichting (p. 29/30). Vooralsnog blijven nationale certificaten geldig; de toekomstige EU-lijsten met materialen worden gebaseerd op de nationale lijsten; bij de certificering wordt uitgegaan van EU-certificeringssystemen. Overgangsregimes zijn afhankelijk van EU-uitvoeringsbesluiten.

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/65155

Uiterlijk bij

9 mei 2022

Bijlage(n)

4

Aan

Minister

Van

HBJZ/WIO

Effecten

Er is sprake van naar verwachting aanzienlijke netto besparingen van regeldrukkosten. Volgens het Sira-onderzoek en eigen navraag nemen de nalevingskosten voor drinkwaterbedrijven en grote eigen winningen licht toe, met minder dan 1 miljoen per jaar structureel (vanwege de vereiste risico-aanpak en mogelijk extra informatievoorziening aan burgers). De nalevingskosten voor circa 2200 NL bedrijven nemen vanaf 2025/2026 naar verwachting structureel af met circa 28 miljoen (vanwege de EU-harmonisatie van materialen en producten in contact met drinkwater), e.e.a. mede afhankelijk van nog vast te stellen EU-uitvoeringsbesluiten.

Er zijn geen effecten voor burgers. Voor de overheid (waterbeheerders) nemen de uitvoeringslasten licht toe, als onderdeel van de uitvoering van de Kaderrichtlijn water taken (geen nieuwe taken).

Politieke context

Politiek gevoelig zijn lood, PFAS en *Legionella*, de aanpak van aandachtstoffen en de regeldrukeffecten voor kleine winningen. De PFAS-norm is haalbaar. Daarnaast heeft de bescherming van drinkwaterbronnen mede in relatie tot doelen van de Kaderrichtlijn water (Krw) en toegang tot drinkwater politieke aandacht.

Duurzaamheid

De richtlijn, en daarmee de omzetting, draagt bij aan:

- circulaire economie: verminderd gebruik van flessenwater, kwalitatief betere materialen en producten in contact met drinkwater;
- klimaatadaptatie: risicobeoordeling en risicobeheer van drinkwaterbronnen en de drinkwatervoorziening; bewustwording en daarmee verminderd gebruik van drinkwater; vermindering lekkageverliezen;
- gezonde leefomgeving: kwalitatief beter drinkwater, betere toegang tot drinkwater.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsformulier Raad voor de Fysieke Leefomgeving / Ministerraad	
2	Ontwerpbesluit met nota van toelichting	
3	Adviesnota	
4	Voorhangbrieven Eerste en Tweede Kamer	

HBJZ/WIO

Bevat persoonsgegevens

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/65155

Uiterlijk bij

9 mei 2022

Bijlage(n)

4

Aan

Minister

Van

HBJZ/WIO

Bijlage

Aanpak:

De herziene Drinkwaterrichtlijn bouwt voort op de vorige Drinkwaterrichtlijn (98/83/EG betreffende de kwaliteit van drinkwater) en vormt een "herschikking", d.w.z. een volledig opnieuw vastgestelde richtlijn die grotendeels een voortzetting is van de oude richtlijn, met een aantal nieuwe en gewijzigde elementen. De omzetting is mede daardoor complex en vindt plaats door wijziging van het Drinkwaterbesluit (Dwb) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) onder de Omgevingswet. Voor het geval de Omgevingswet op 12 januari 2023 onverhoopt nog niet van kracht zou zijn (uitgangspunt is thans 1 januari 2023) vindt omzetting tevens nog plaats onder bestaand recht (Waterbesluit en Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009). De omzetting vindt verder strikt en lastenluw plaats conform staand kabinetsbeleid (geen nationale koppen).

Bij de omzetting is de bestaande regelgeving en omzetting tot uitgangspunt genomen; nagegaan is waar aanvulling of wijziging nodig is. Dit betreft zowel regelgeving waarvoor u als Minister van Infrastructuur en Waterstaat primair verantwoordelijk bent (openbare drinkwatervoorziening en waterkwaliteitsbeheer), als om regelgeving voor lood in drinkwater waarvoor een gedeelde verantwoordelijkheid bestaat met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (lood in leidingnetten in woningen en andere gebouwen en daarbuiten). Voor dit laatste is een gezamenlijke aanpak afgesproken. BZK zal medio 2023 een verbod opnemen in de bouwregelgeving voor lood in bestaande huurwoningen en kindlocaties zoals scholen en opvang, met een invoeringstermijn. Verder zijn er nog (zeer beperkt) wijzigingen in de voedsel- en warenwetgeving van VWS, hier zorgt VWS zelf voor.

Het Adviescollege toetsing lastendruk (ATR) heeft geadviseerd het ontwerpbesluit niet "in te dienen" tenzij een betere onderbouwing wordt gegeven van het aanwijzen van sauna's en medische behandelcentra met nachtverblijf als prioritair voor *Legionella* (de aanwijzing leidt tot specifieke verplichtingen voor risicolocaties om de risico's te beheersen). Dit advies is verwerkt, de toelichting is aangevuld.

De heroverweging van aangewezen prioritaire locaties en de aanwijzing van sauna's en medische behandelcentra met nachtverblijf volgen uit een recente evaluatie¹ en adviezen van o.a. het RIVM² en reeds in deze gevallen geconstateerde *Legionellose*) en is daarnaast vroeg of laat ook nodig om aan de richtlijn te voldoen. De richtlijn eist dat prioritaire locaties worden aangewezen en dat daar adequate beheersmaatregelen worden genomen. Sauna's met bassin vielen eerder onder de aanwijzing van badinrichtingen, dus vielen reeds onder de verplichtingen. Omdat door sommige sauna-exploitanten het bassin werd verwijderd (om niet aan de regels te hoeven voldoen) wordt deze categorie voortaan expliciet aangewezen. Er is dus geen sprake van een volledig nieuwe categorie.

¹ Kamerstukken II 2021-2022 26442 nr. 60 (brief van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat d.d. 16 november 2021 inzake *Legionella*)

² RIVM/Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid, Preventie en melding van legionellabacteriën in water, deel B, Indeling van waterinstallaties naar de mate van risico op legionellose, februari 2019.

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/65155

Uiterlijk bij

9 mei 2022

Bijlage(n)

4

Aan

Minister

Van

HBJZ/WIO

Medische behandelcentra met nachtverblijf beschikken veelal over douches en worden vanwege het risico voor patiënten aangewezen (zoals ook ziekenhuizen zijn aangewezen).

Inhoudelijk:

De wijzigingen hebben voor Nederland geen ingrijpende gevolgen; de nieuwe of gewijzigde verplichtingen worden in de praktijk al grotendeels uitgevoerd of er kan zonder veel moeite aan worden voldaan. Een kort overzicht:

Risicogebaseerde aanpak

De nieuwe richtlijn leidt tot een integrale risicogebaseerde aanpak van bron tot tap, met nadruk op preventie, beheer van specifieke risico's, kosteneffectieve maatregelen en met een versterkte doorwerking in het waterkwaliteitsbeheer (via de systematiek en uitvoering van de Kaderrichtlijn water).

EU-harmonisatie van eisen aan materialen in contact met drinkwater

Verder leidt deze tot een Europees geharmoniseerd stelsel voor materialen in contact met drinkwater (zoals leidingen en kranen) en specifieke regels voor de aanpak van lood en *Legionella* voor leidingnetten en installaties bij prioritair locaties (gebouwen met verhoogd risico). De komende jaren moeten nog diverse uitvoeringsbesluiten door de EU worden vastgesteld. Vooralsnog blijven nationale lijsten van toegestane materialen en nationale certificaten geldig; de toekomstige EU-lijsten met materialen worden gebaseerd op de nationale lijsten; bij de certificering wordt uitgegaan van EU-certificeringssystemen. Overgangsregimes zijn afhankelijk van EU-uitvoeringsbesluiten.

Normstelling lood, Legionella en andere stoffen; aandachtstoffen

Voor lood vindt een voor Nederland haalbare aanscherping van de norm plaats (de richtlijn biedt ruimte daarvoor) zoals door uw ambtsvoorganger is aangekondigd³. De huidige strengere norm voor *Legionella* blijft gehandhaafd (100 kolonievormende eenheden (kve) per liter) vanwege het "geen achteruitgang" vereiste. Voor een beperkt aantal stoffen zijn nieuwe normen voor drinkwater opgenomen: bisfenol A, chlooraat, chloriet, gehalogeneerde azijnzuren, microcystine-LR, en uraan. Voor PFAS is de som-norm uit de richtlijn opgenomen, hieraan kan worden voldaan. Voor andere stoffen zoals hormoonontregelende verbindingen, geneesmiddelen en microplastics komt een aandachtstoffenlijst op EU-niveau, met richtwaarden.

Overige verplichtingen

Verder bevat de richtlijn verplichtingen tot informatievoorziening aan burgers, toegang tot drinkwater en het voorkomen van lekkages. Tenslotte bevat de richtlijn verplichtingen tot het verbeteren van toegang tot drinkwater. Dit betreft uitvoeringsvoorschriften gericht op de rijksoverheid waarvoor vooralsnog geen wettelijke implementatie noodzakelijk is.

Datum

31 maart 2022

Onze referentie

IENW/BSK-2022/65155

Uiterlijk bij

9 mei 2022

Bijlage(n)

4

Aan

Minister

Van

HBJZ/WIO

³ Brieven aan de Tweede Kamer van 2 juli 2020 en van 4 februari 2022, Kamerstukken II 2021/2022, 27625, nr. 506 resp. nr. 561.